

СУЧАСНИЙ ЛІБЕРАЛІЗМ

Постановка проблеми. Сьогодні лібералізм є однією з провідних ідеологій у світі. Концепції особистої свободи, почуття власної гідності, свободи слова, загальних прав людини, релігійної терпимості, недоторканності особистого життя, приватної власності, вільного ринку, рівності, правової держави, прозорості уряду, обмежень на державну владу, верховної влади народу, самовизначення нації, освіченої і розумної державної політики - набули найширшого розповсюдження. Для кращого розуміння можливих напрямів та варіантів розвитку України та її громадського суспільства необхідно «розібрати» лібералізм та його сучасний прояв.

Мета дослідження. Метою дослідження статті є короткий опис лібералізму та його проявів в сучасному світі.

Завдання:

- Визначення засад лібералізму
- Визначення проявів лібералізму в сучасному світі
- Визначення переваг лібералізму

Виклад матеріалу. Лібералізм (фр. libéralisme) – філософська, політична та економічна теорія, а також ідеологія, яка виходить з положення про те, що індивідуальні свободи людини є правовим базисом суспільства та економічного ладу. Лібералізм проголошує, що ініціативна, вільна, тобто неконтрольована діяльність осіб, головним чином економічна й політична, є справжнім джерелом поступу в суспільному житті. Спрямований на утвердження парламентського ладу, вільного підприємництва, демократичних свобод; обстоює абсолютну цінність людської особистості («особа важливіша за державу») та рівність всіх людей щодо прав особистості. Метою лібералізму є максимальне послаблення різних форм державного і суспільного примусу щодо особи (контролю особи тощо), обстоює шлях мирного, реформаторського здійснення соціальних перетворень. [1]

На рубежі XIX–XX століть спостерігається перетворення класичного лібералізму в сучасний за такими напрямками: соціалізація (посилення уваги до соціальної сфери); демократизація (введення всезагального виборчого права); етатизація (посилення ролі держави в економіці); націоналізація (відмова від космополітизму); модернізація (концептуальне оновлення базових принципів лібералізму). Із зазначених напрямів перетворень найбільш активно окреслювалися тенденції соціалізації, які врешті привели до концептуального оформлення сучасного лібералізму. Трансформація ліберальної проблематики, яка відбулася наприкінці XIX – на початку XX століть, означається в різних джерелах порізному: і «соціальний лібералізм», і «лібералреформізм», і «неолібералізм». Понятійне отождошення двох останніх термінів пов'язане з тим, що «лібералреформізм» виникнув в Америці і саме там його часто називають «неолібералізмом». Утім, значно частіше спостерігається отождошення термінів «соціальний лібералізм» та «лібералреформізм», які вживають як синонімічні. Стосовно ж уживання терміна «неолібералізм» зазначимо, що ним більш прийнято означувати окремий етап сучасного лібералізму, який оформився ближче до середини XX ст. Генеза проблематики сучасного лібералізму. Центральною проблемою сучасного лібералізму стало питання соціальних гарантій прав та свобод індивіда. Цьому, не в останню чергу, сприяла популярність марксизму, в рамках якого була розвинута концепція соціальної солідарності.

Лібералізм як суспільно-політичний рух та ідеологія поширені і в сучасній Україні, на їх основі діють ряд політичних партій, зокрема, Ліберальна партія України (ЛПУ), Ліберально-демократична партія (ЛДП) – «Захищена Особистість», Християнсько-ліберальна партія України (ХЛПУ), Україна майбутнього (УМ), Сила людей, Демократична Сокира та інші. Важливе значення для розвитку лібералізму в Україні мають інститути громадянського суспільства: громадські рухи, об'єднання тощо. З 2015 року в Україні діє громадська організація «Ліберально-демократична ліга України», що вперше почала об'єднувати ліберальну молодь, тобто осіб, народжених після 1991. Сучасний лібералізм також віддає перевагу відкритому суспільству, заснованому на плюралізмі та демократичному управлінні державою, за умови захисту права меншості та окремих громадян. Деякі сучасні течії лібералізму більш терпимі до державного регулювання вільних ринків заради забезпечення рівності можливостей досягнення успіху, загальної освіти та зменшення різниці в доходах населення. Прихильники таких поглядів вважають, що політична система повинна містити елементи соціальної держави, включаючи державну допомогу з безробіття, притулки для бездомних і безкоштовну охорону здоров'я. [2]

Висновок. Сучасний лібералізм – це символ вічної зміни, пошуку нових, альтернативних шляхів розвитку, оновлення та інновацій у найрізноманітніших сферах існування і діяльності людини. Лібералізм – невід'ємна частина політичної і соціальної історії нового часу. Розуміння соціальної політики як породження ідей цього часу вимагає чіткого уявлення про становлення і розвиток ліберальної доктрини і на Заході, і в Україні та взагалі на всьому пострадянському просторі так званих країн СНД. До речі, і в Україні уже з'явилися перші праці, що узагальнюють лібералізм і як течію економічної думки, і як дуже популярну в сучасному світі ідеологію, за якою велике майбутнє, але тільки за умови, що вона не відкидатиме прогресивні форми соціальної політики держави.

Список використаних джерел

1. Сучасний лібералізм. URL: https://pidru4niki.com/1335102236449/politologiya/suchasniy_liberalizm
2. Сутність лібералізму. URL: <https://xreferat.com/72/2268-1-sutn-st-l-beral-zmu.html>